

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

12 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

Pierwszy Prezes SN Małgorzata Manowska (przewodniczący)

Prezes SN Joanna Lemańska

SSN Aleksander Stępkowski (sprawozdawca)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 12 czerwca 2024 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej Własnościowej Spółdzielni Mieszkaniowej

"N." w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z 21 listopada 2019 r., II Ca 776/19,

w sprawie z powództwa Własnościowej Spółdzielni Mieszkaniowej

"N." w L.

przeciwko A. M.

o usunięcie niezgodności między stanem prawnym ujawnionym w księdze
wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym ,

1) oddała skargę kasacyjną;

**2) zasądza od Własnościowej Spółdzielni Mieszkaniowej „N.”
w L. na rzecz A. M. kwotę 2 700 zł (dwa tysiące siedemset złotych)
tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego – wraz z
odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia następnego po
upływie tygodnia od dnia doręczenia powodowi odpisu wyroku do
dnia zapłaty.**

Joanna Lemańska Małgorzata Manowska Aleksander Stępkowski

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 21 listopada 2019 r. Sąd Okręgowy w Lublinie zmienił wyrok Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie, w ten sposób, że oddalił powództwo Własnościowej Spółdzielni Mieszkaniowej „N.” w L. (dalej: „powódka”, „Spółdzielnia”) przeciwko A. M. (dalej: „pozwany”) o usunięcie niezgodności między stanem prawnym ujawnionym w księdze wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym.

Pozwem z 8 listopada 2013 r. powódka domagała się „uzgodnienia z rzeczywistym stanem prawnym treści księgi wieczystej KW [...] prowadzonej przez Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie dla lokalu niemieszkalnego oznaczonego numerem [...] w budynku nr [...] przy ul. [...] w L. poprzez wykreślenie w dziale II księgi pozwanego i wpisanie jako uprawnionego powódki.

Powódka argumentowała, że pozwany nabył na rynku wtórnym (od G. G.) spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego nr [...] położonego w L. przy ul. [...] i założył dla lokalu księgę wieczystą. Pierwotnym nabywcą tego lokalu był P. P., który został przyjęty w poczet członków spółdzielni przez syndyka masy upadłości Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej „K.” w L.. W toku postępowania upadłościowego jedynym władnym organem do przyjęcia P. P. w poczet członków był zarząd Spółdzielni, stąd też dokonane przez syndyka przyjęcie w poczet członków P. P. było według powódki nieważne z mocy prawa i miało nie wywrzeć skutku w postaci nabycia lokalu nr [...].

Wyrokiem z 5 stycznia 2017 r., II C 1040/13, Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie nakazał usunięcie niezgodności między stanem prawnym ujawnionym w księdze wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym w ten sposób, aby w dziale II księgi wieczystej dla spółdzielczego prawa do lokalu użytkowego wykreślić uprawnionego pozwanego i nakazał zamknięcie tej księgi wieczystej.

Od powyższego wyroku apelację złożył pozwany, zaskarżając go w całości.

Wyrokiem z 26 października 2017 r. Sąd Okręgowy w Lublinie, w sprawie II Ca 334/17, oddalił apelację.

Skargę kasacyjną od tego wyroku wniósł pozwany.

Wyrokiem z 7 marca 2019 r. Sąd Najwyższy, IV CSK 222/18, uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Lublinie do ponownego rozpoznania.

W wyroku z 21 listopada 2019 r. Sąd Okręgowy w Lublinie uznał apelację pozwanego za zasadną.

Sąd Okręgowy w uzasadnieniu ww. wyroku podkreślił, że jest związany wykładnią dokonaną przez Sąd Najwyższy (art. 398²⁰ k.p.c.), który jednoznacznie stwierdził, że spółdzielnia mieszkaniowa, która nabyła budynek mieszkalny od syndyka masy upadłości innej spółdzielni mieszkaniowej jest jej następcą prawnym w zakresie spółdzielczych własnościowych praw do lokali znajdujących się w takim budynku.

Sąd Okręgowy podniósł, że powódka przyjęła pozwanego w poczet swoich członków oraz uznała istnienie przedmiotowego prawa w pierwszej kolejności poprzez zawarcie 22 kwietnia 2009 r. umowy z syndykiem masy upadłości Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej „K.” w upadłości w L., po drugie poprzez wydanie zaświadczenia, że G. G. przysługuje spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego. Sąd Okręgowy podzielił pogląd Sądu Najwyższego, że wytoczenie powództwa w niniejszej sprawie narusza zasady współżycia społecznego, a w konsekwencji stanowi nadużycie prawa podmiotowego. Sąd Okręgowy wskazał, że w tym stanie rzeczy nie zachodzi niezgodność pomiędzy stanem prawnym ujawnionym w księdze wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym.

Sąd Okręgowy nie uwzględnił wniosków dowodowych zgłoszonych przez powódkę w piśmie procesowym z 25 października 2019 r.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z 21 listopada 2019 r. złożyła powódka, wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez uwzględnienie powództwa ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu

Okręgowego w Lublinie z 21 listopada 2019 r., sygn. akt II Ca 776/19, a także wyroku Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie z 5 stycznia 2017 r., sygn. akt II C 1040/13, i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu Lublin-Zachód w Lublinie.

Powódka w skardze kasacyjnej podniosła:

a. występowanie w sprawie zagadnienia prawnego, zawierającego się w pytaniu: Czy jest ważne i czy podlega ochronie prawnej poprzez ujawnienie w księdze wieczystej spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu, ustanowione niezgodnie (z pominięciem) wymogów co do samodzielności lokalu, określonych w art. 2 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych w związku z art. 2 ustawy o własności lokali tj. z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo treścią decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu albo uchwały o ustaleniu lokalizacji inwestycji mieszkaniowej oraz zgodnie z pozwoleniem na budowę albo skutecznie dokonany zgłoszeniem, i zgodnie z pozwoleniem na użytkowanie albo skutecznie dokonany zawiadomieniem o zakończeniu budowy, przy czym funkcję pomieszczeń nazywanych lokalem określono w pozwoleniu na budowę obiektu budowlanego jako pomieszczenia techniczne gospodarcze, wspólnego użytku i stanowią one część składową nieruchomości, co do której członkom spółdzielni przysługuje współwłasność bowiem sfinansowali budowę tych pomieszczeń z własnych wkładów budowlanych i objęli udziały w nieruchomości wspólnej.

b. występowanie w sprawie zagadnienia prawnego, zawierającego się w pytaniu: Czy spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu nieukształtowane w pełni w wymiarze podmiotowym i przedmiotowym, powstające etapami, podlega ujawnieniu w księdze wieczystej na etapie kształtowania prawa czy dopiero po zakończenia procesu kształtowania prawa.

Powódka zarzuciła zaskarżonemu wyrokowi naruszenie przepisów prawa materialnego:

1. art. 10 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz.U. z 2019 poz. 2204, dalej: „uokwih”), poprzez niewłaściwe zastosowanie i utrzymanie wpisu spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu w księdze wieczystej na rzecz

pozwanego, pomimo że prawo to nie powstało skutecznie na rzecz pierwszego nabywcy bowiem nie zostały spełnione wszystkie elementy składające się na jego treść i tym samym nie przysługuje pozwanemu, bowiem pierwszy nabywca 22 czerwca 2007 r. nie legitymował się członkostwem, brak było lokalu oraz nie nastąpiła wpłata wkładu budowlanego, co powoduje, że nie podlega ochronie poprzez utrzymanie wpisu w księdze wieczystej prawo, które nie powstało;

2. art. 171 ust. 1, 2 i 3 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz.U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1116 w wersji obowiązującej do 30 lipca 2007 r., dalej: „ustawa o spółdzielniach mieszkaniowych”) poprzez niewłaściwe zastosowanie, polegające na przyjęciu, że przepis ten stanowił podstawę wykreowania spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu na rzecz członka, w sytuacji gdy pierwszy nabywca nie legitymował się stosunkiem członkostwa, zostało oddane pomieszczenie niemające statusu lokalu bowiem właściwy organ nie stwierdził statusu pomieszczeń jako lokalu samodzielnego, a wkład budowlany nie został wniesiony przez pierwszego nabywcę w dacie 22 czerwca 2007 r. albowiem pierwsza wpłata została dokonana 28 stycznia 2009 r. na poczet innej umowy z 30 maja 2007 r. – co uzasadnia stwierdzenie, że spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu nie powstało w dacie 22 czerwca 2007 r. zaś została zawarta inna umowa, o innych cechach niespełniających wymogów ustawowych że spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu;

3. art. 47 § 1 k.c. w związku z art. 171 ust. 1 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz.U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1116 w wersji obowiązującej do 30 lipca 2007 r.) poprzez zaniechanie ustalenia, iż część składowa nieruchomości budynkowej w postaci pomieszczeń wspólnego użytku o charakterze gospodarczym technicznym nie stanowi samodzielnego lokalu, który kwalifikuje się do występowania w obrocie prawnym;

4. art. 171 ust. 1 w związku z art. 2 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz.U. z 2003 r. nr 119, poz. 1116 w wersji obowiązującej do 30 lipca 2007 r.) i w związku z art. 151 w zw. z art. 206 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. z 2003 r. Nr 60, poz. 535) poprzez pominięcie, że zgoda sędziego-komisarza na ustanowienie spółdzielczego

własnościowego prawa do lokalu była wydana 18 grudnia 2007 r. co spowodowało, że spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu nie mogło powstać 22 czerwca 2007 r. czyli przed datą wydania zgody przez sędziego-komisarza;

5. art. 58 k.c. poprzez jego niezastosowanie i uznanie, że oświadczenie syndyka złożone wobec spółdzielni w akcie notarialnym z 2 kwietnia 2009 r. co do uprawnienia do lokalu małżonków G. było skuteczne, podczas gdy oświadczenie to było oświadczeniem wiedzy, a nie oświadczeniem woli, i nie wywarło skutku prawnego, a ponadto opatrzenie umowy ustanowienia spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu datą wsteczną 22 czerwca 2007 r. nie sposób zakwalifikować inaczej jak tylko podjęcie czynności prawnej w celu obejścia ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych po wprowadzonych w niej zmianach, która z dniem 30 lipca 2007 r. zniósła możliwość ustanawiania nowych spółdzielczych własnościowych praw do lokalu;

6. art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 2009 r. o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2009 r. Nr 223, poz. 1779) o treści „z dniem 31 lipca 2007 r. ekspektatywa spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu staje się ekspektatywą prawa odrębnej własności lokalu” przez jego niezastosowanie, co spowodowało zaniechanie kreowania, rozpoczętego umową z dnia 30 maja 2007 r. prawa odrębnej własności, a przepis ten uniemożliwił kontynuowanie dopełniania spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu po dacie 30 lipca 2007 r.

Powódka zarzuciła zaskarżonemu wyrokowi również naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy:

1. art. 316 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. poprzez błędne ustalenie, iż spółdzielnia wydała G. G. zaświadczenie o prawie do lokalu, gdy tymczasem jak wynika z aktu notarialnego rep. A nr [...] z dnia 27 lutego 2009 r. zawartego pomiędzy P. P. a K. i G. G. zaświadczenie z 26 lutego 2009 r. o prawie do lokalu wydał syndyk reprezentujący upadłą Spółdzielnię Budowlano-Mieszkaniową "K." zaś powodowa spółdzielnia odmówiła uprzednio wydania takiego zaświadczenia, co stanowczo przeczy tezie zaprezentowanej przez sąd II instancji, że wobec takiego ustalenia

wytoczenie powództwa naruszyło zasady współżycia społecznego i stanowi nadużycie prawa podmiotowego;

2. art. 316 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. i w związku z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez niedokonanie przez sąd drugiej instancji wszechstronnej analizy całego materiału dowodowego zgromadzonego w przedmiotowej sprawie, w szczególności poprzez pominięcie przy wydawaniu wyroku, kwestii braku samodzielności lokalu, udowodnionego dokumentami w postaci projektu budowlanego z października 1998 r., gdzie wskazano, iż w łącznej powierzchni użytkowej budynku są powierzchnie mieszkań, usług i pomieszczeń technicznych gospodarczych ogólnego użytku – 69,3 k.kw., jak również zeznań świadka E. B., co skutkowało zaniechaniem przez sąd ustalenia aktualnego statusu prawnego pomieszczeń określanych jako lokal nr [...];

3. art. 316 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. i w związku z art. 243² k.p.c. poprzez nieuwzględnienie dowodów złożonych do akt sprawy przez powódkę w postaci umowy przedwstępnej sprzedaży z dnia 30 maja 2007 r. wraz z dwoma aneksami, opatrzonymi podpisami poświadczonymi notarialnie, z której wynikało, że umowa ta była procedowana przez syndyka z nabywcą do 28 stycznia 2009 r., co w sposób niebudzący wątpliwości wskazuje, że umowa opatrzona datą 22 czerwca 2007 r. została spisana z datą wsteczną, na co powódka przedstawiła ww. dokumenty i podkreśliła, że otrzymała je w sprawie II C 356/15 po zamknięciu rozprawy w II instancji, a przed postępowaniem przed Sądem Najwyższym, a więc potrzeba ich powołania z przyczyn niezależnych od powódki pojawiła się później, a pominięcie tych dowodów przez sąd skutkowało wybiórczym i niepełnym ustaleniem stanu faktycznego podczas, gdy syndyk z pierwszym nabywcą procedowali w okresie od 30 maja 2007 r. do 28 stycznia 2009 r. czynności zmierzające do ustanowienia odrębnej własności lokali;

4. art. 316 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie zaoferowanych przez powódkę dowodów za pismem z 25 października 2019 r., w postaci postanowienia sędziego-komisarza z 18 grudnia 2007 r. zezwalającego syndykowi „K.” na ustanowienie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu nr [...] i poprzedzającego to postanowienie wniosku syndyka z 17 grudnia 2007 r.

o wydanie zezwolenia na ustanowienie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu, w tym dla lokalu nr [...], co wskazuje, że spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu nie mogło powstać w dniu 22 czerwca 2007 r. tylko po dacie postanowienia sędziego-komisarza;

5. art. 316 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie zaoferowanych przez powódkę dowodu za pismem z 25 października 2019 r., w postaci ogłoszenia syndyka w „R.” z 21 grudnia 2006 r. o sprzedaży wolnych lokali „w stanie surowym” na co powódka przedstawiła ww. dokument i podkreśliła, że otrzymała go w styczniu 2018 r. w sprawie II C 356/15 po zamknięciu rozprawy w II instancji, a przed postępowaniem przed Sądem Najwyższym, a więc potrzeba ich powołania z przyczyn niezależnych od powódki pojawiła się później, a pominięcie tego dowodu przez sąd skutkowało wybiórczym i niepełnym ustaleniem stanu faktycznego, iż lokal został wprowadzony do obrotu prawnego bez zachowania reżimu stwierdzenia samodzielności nakazanego ustawą o spółdzielniach mieszkaniowych;

6. art. 316 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie zaoferowanego przez powódkę dowodu za pismem z 25 października 2019 r., w postaci zaświadczenia z Bank co do wpłaty 248 000 zł 28 stycznia 2009 r. z opisem „zaliczka na poczet zakupu lokalu zgodnie z umową z dnia 30.05.2007 r.”, na co powódka przedstawiła ww. dokument i podkreśliła, że otrzymała go w styczniu 2018 r. w sprawie II C 356/15 po zamknięciu rozprawy w II instancji, a przed postępowaniem przed Sądem Najwyższym, a więc potrzeba ich powołania z przyczyn niezależnych od powódki pojawiła się później, a pominięcie tego dowodu przez sąd skutkowało wybiórczym i niepełnym ustaleniem stanu faktycznego z pominięciem, że wkład budowlany został uiszczony na poczet innej umowy niż umowa z 22 czerwca 2007 r.

7. art. 316 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 243² k.p.c. poprzez bezzasadne pominięcie dowodów znajdujących się w aktach sprawy, w postaci sprawozdań syndyka za okres od 1 marca 2007 r. do 28 lutego 2008 r., załączonych do pisma powódki z 10 lutego 2019 r., a które stanowią dowód, iż poprzednik procedował z syndykiem umowę sprzedaży zorganizowanej części przedsiębiorstwa

w celu ustanowienia odrębnej własności lokali użytkowych, zaś umowa o ustanowienie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu nie istniała, a zatem nie powstała w dacie 22 czerwca 2007 r.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany wnosił o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, względnie o jej oddalenie oraz zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. Zarzut naruszenia art. 10 uokwih oparty został na twierdzeniu o niepowstaniu spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu. Również zarzut naruszenia art. 171 ust. 1, 2 i 3 o spółdzielniach mieszkaniowych sprowadza się do kwestionowania podstawy do wykreowania spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu. Zarzuty te są nietrafne.

Dotychczasowe próby kwestionowania członkostwa przez powódkę zakończyły się niepowodzeniem. Po pierwsze, Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z 8 grudnia 2015 r., uwzględniając powództwo wytoczone przez A. M., ustalił nieważność uchwały zarządu Spółdzielni Mieszkaniowej „N.” w L. z 19 listopada 2013 r. uchylającej uchwałę z 5 września 2009 r. w części przyjmującej A. M. w poczet członków Spółdzielni. Następnie Sąd Apelacyjny w Lublinie wyrokiem z 10 sierpnia 2016 r. oddalił apelację, a Sąd Najwyższy wyrokiem z 12 października 2017 r., IV CSK 705/16, oddalił skargę kasacyjną wniesioną w tej sprawie. W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Najwyższy wskazał m.in. na okoliczność, że wkład budowlany musiał być uiszczony za rzeczony lokal, skoro doszło do dwukrotnej jego sprzedaży i A. M. zapłacił za niego cenę. Po drugie, Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z 23 października 2014 r. ustalił nieważność uchwały Rady Nadzorczej powódki z 14 stycznia 2014 r. podjętej w sprawie uchylenia uchwały Rady Nadzorczej powódki, przedmiotem której było wykluczenie pozwanego ze Spółdzielni oraz uchylił uchwałę Rady Nadzorczej powódki z 23 kwietnia 2013 r. o wykluczeniu pozwanego ze Spółdzielni.

Co więcej, powódka uznawała istnienie spółdzielczego prawa do rzeczowego lokalu. Świadczy o tym okoliczność, że w umowie notarialnej z 2 kwietnia 2009 r., zawartej przez syndyka masy upadłości Spółdzielni Budowlano-Mieszkaniowej „K.”

w upadłości w L. z powódką, znajduje się oświadczenie syndyka, zgodnie z którym z tytułu spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu byli uprawnieni m.in. G. i K. G.. Ponadto, powódka wydała zaświadczenie, że G. G. przysługuje spółdzielcze własnościowe prawo do omawianego lokalu.

Z tych względów również zarzut naruszenia art. 47 § 1 k.c. w zw. z art. 171 ust. 1 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych sprowadzający się do kwestionowania samodzielności lokalu, nie mógł znaleźć uznania Sądu Najwyższego. Niezależnie od powyższego, weryfikacja zarzucanego przez skarżącego zaniechania przez sąd ustalenia, iż część składowa nieruchomości budynkowej w postaci pomieszczeń wspólnego użytku o charakterze gospodarczym technicznym nie stanowi samodzielnego lokalu, wymagałaby przeprowadzenia postępowania dowodowego, czego Sąd Najwyższy czynić nie może. Z tego też względu niemożliwe byłoby uwzględnienie wniosku skargi kasacyjnej o wydanie orzeczenie merytorycznego (zmianę zaskarżonego wyroku w całości).

Wykaz samodzielných lokali w budynku mieszkalnym położonym w L. przy ul. [...] obejmował lokal usługowy nr [...], co stanowiło ustalenie dokonane w wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z 8 grudnia 2015 r., a apelację Spółdzielni Sąd Apelacyjny w Lublinie wyrokiem z dnia 10 sierpnia 2016 r. oddalił, po czym Sąd Najwyższy wyrokiem z 12 października 2017 r., IV CSK 705/16, oddalił skargę kasacyjną Spółdzielni. Tym samym zarzut nr 4 naruszenia prawa materialnego, sprowadzający się w istocie do twierdzenia, że spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu nie mogło powstać, musi być uznany za chybiony.

W odniesieniu do zarzutu nr 5 naruszenia prawa materialnego, oprócz przytoczonej wyżej argumentacji, która znajduje do niego zastosowanie, dodać należy ustalenie poczynione przez Sąd Najwyższy w wyroku z 7 marca 2019 r., IV CSK 222/18, w którym uznano zasadność kwestionowania przez Spółdzielnię istnienia spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu w kategoriach nadużycia prawa podmiotowego (art. 5 k.c.).

Odnosząc się do zarzutu nr 6, nie powielając przedstawionych dotychczas wywodów, podnieść należy, że Sąd Najwyższy w wyroku z 7 marca 2019 r., IV CSK 222/18, wskazał, że Spółdzielnia przyjęła pozwanego w poczet swoich

członków w trybie art. 17¹⁸ § 2 ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych, mimo że nie był on bezpośrednim następcą prawnym P. P., bo nabył prawo do rzeczoności lokalu od K. i G. G.. Sąd Najwyższy podkreślił również w ww. wyroku, że wspomniany przepis stanowi *lex specialis* w stosunku do art. 317 ust. 2 w związku z art. 313 ust. 1 i 2 Prawa upadłościowego. Przypomnieć również należy, że Spółdzielnia nie przywołała okoliczności faktycznych mogących wskazywać, że uchyliła się skutecznie od oświadczenia woli o przyjęciu pozwanego na członka spółdzielni złożonego pod wpływem błędu (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 12 października 2017 r., IV CSK 705/16).

Reasumując, całokształt zarzutów naruszenia prawa materialnego sprowadza się w istocie do próby podważenia i ponownego weryfikowania kwestii już ustalonych lub rozstrzygniętych przez Sąd Najwyższy.

2. Zarzuty odnoszące się do prawa procesowego sprowadzają się do naruszenia art. 316 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. i ewentualnie w związku z innym przepisem. W znacznej części dotyczą one nieuwzględnienia środków dowodowych.

W pierwszej kolejności wskazać jednak należy, że zarzut nr 1 naruszenia prawa procesowego jest niedopuszczalny, gdyż zmierza to podważenia ustaleń faktycznych, a Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (zob. art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Z kolei zarzut nr 2 naruszenia prawa procesowego odnosi się do braku samodzielności lokalu, czy szerzej aktualnego statusu prawnego lokalu nr [...], a więc sprowadza się do kwestionowania ustaleń już dokonanych przez Sąd Najwyższy, a kwestia ta została wyjaśniona przy omawianiu zarzutów naruszenia prawa materialnego.

Pozostałe zarzuty naruszenia prawa procesowego dotyczą nieuwzględnienia lub pominięcia dowodów. Na mocy art. 381 k.p.c., sąd drugiej instancji może pominąć nowe fakty i dowody, jeżeli strona mogła je powołać w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, chyba że potrzeba powołania się na nie wynikła później.

Przepis ten przesądza, że sąd drugiej instancji ma obowiązek dopuścić nowe dowody jedynie wówczas, gdy potrzeba ich powołania pojawiła się po rozstrzygnięciu

sądu pierwszej instancji. W pozostałych przypadkach „sąd może”, lecz nie musi dopuścić nowych dowodów. Tym samym, decyzja w tej mierze zależy od decyzji sądu uwzględniającej konkretne okoliczności każdej sprawy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 25 października 2019 r, II CSK 48/19).

Sąd Okręgowy przekonująco wykazał brak podstaw do uwzględnienia wniosków dowodowych zgłoszonych w piśmie powódki z 25 października 2019 r. Potrzeba zgłoszenia tych wniosków w przeważającej części nie wynikała później, a zgłoszone dowody były nieprzydatne dla rozstrzygnięcia sprawy.

Przypomnieć również należy, że strona może powołać się na art. 381 k.p.c. i wnieść o przeprowadzenie nowego dowodu, jeżeli okoliczność, którą ma ten dowód wykazać, nie była wcześniej znana, a więc nie było możliwości podniesienia zaistnienia określonego faktu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 26 stycznia 2024 r., II CSKP 130/23).

3. Zasadą w postępowaniu przed Sądem Najwyższym jest rozpoznanie skargi kasacyjnej na posiedzeniu niejawnym, a wyznaczenie rozprawy uzależnione jest wyłącznie od decyzji Sądu Najwyższego. Skarżący może złożyć wniosek w skardze kasacyjnej o wyznaczenie rozprawy, ale nie jest on dla Sądu Najwyższego wiążący, o ile w sprawie nie występuje jednocześnie istotne zagadnienie prawne (zob. M. Manowska [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz aktualizowany. Tom I. Art. 1-477*¹⁶, red. M. Manowska, LEX/el. 2022, art. 398¹¹). Tym samym, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, a skarżący złożył w skardze kasacyjnej wniosek o jej rozpoznanie na rozprawie, jest to obligatoryjne, ale, co decydujące, uzależnione od oceny, że to istotne zagadnienie prawne występuje w sprawie (zob. A. Turczyn [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie procesowe. Komentarz aktualizowany*, red. O.M. Piaskowska, LEX/el. 2023, art. 398¹¹).

Przypomnieć należy, że pierwotnie, również w pozwie, powódka wniosła o wykreślenie w dziale II księgi pozwanego i wpisanie jako uprawnionego powódki, a zatem sama powódka uznawała, że lokal nr [...] jest lokalem samodzielny. Zmiana argumentacji w tym zakresie stanowiła taktykę procesową, związaną z niemożnością skorzystania z dotychczasowej argumentacji, po wydaniu przez Sąd

Najwyższy wyroku z 7 marca 2019 r., IV CSK 222/18. Na marginesie wskazać można, że dosłownie pierwsze zdanie uzasadnienia pozwu Spółdzielni, zaczyna się od słów: „A. M. nabył spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu użytkowego oznaczonego numerem [...]” (k. 3 akt dołączonych).

Tym samym rozstrzygnięcie przedstawionych przez powódkę zagadnień prawnych nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. W niniejszej sprawie etapy kształtowania prawa są irrelewantne prawnie, w świetle przesądzenia o samodzielności lokalu, zwłaszcza że w wyroku z 7 marca 2019 r., IV CSK 222/18, Sąd Najwyższy postawił tezę, że spółdzielnia mieszkaniowa, która nabyła budynek mieszkalny od syndyka masy upadłości innej spółdzielni mieszkaniowej, jest jej następcą prawnym w zakresie spółdzielczych własnościowych praw do lokali znajdujących się w takim budynku.

Zatem rozprawa w niniejszej sprawie kasacyjnej jedynie prowadziłaby do wydłużenia postępowania, co jest sprzeczne z zasadami ekonomiki procesowej, a zarazem nie miałaby wpływu na sentencję wydawanego przez Sąd Najwyższy orzeczenia.

4. Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oddalił skargę kasacyjną oraz na podstawie art. 108 § 1 i art. 98 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. w zw. z § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 1935 ze zm.) rozstrzygnął o kosztach postępowania kasacyjnego.

Joanna Lemańska

Małgorzata Manowska

Aleksander Stępkowski

[SOP]

[ał]